

Lite om egnahemsrörelsen i Kastberga.

Kastberga slott byggdes i slutet av 1800-talet eller de första åren av 1900-talet. Det innehades först av friherre Adolf Barnekow, vilken senare ~~innehavde~~ övertog och fortfarande innehar Åraslävns fidejkomiss. När han lämnade Kastberga övertogs gården av friherre Axel Wrede, som antagligen genom släktförbindelser var berättigad till gården. Denne såväl, som hela hans familj, var mycket älskad och avhållen av de underlydande och befolkningen för sitt vänliga och urbana sätt.

Under dessa innehavares tid brukades en ganska stor areal jord till själva gården, medan en del arrendatorer innehade gårdarna i Kastberga by. En vacker och kraftig lävskog fanns på båda sidor om vägen från Stavröds gård mot Björkeröd och på båda sidor om vägen till Wärlinge. Dessutom fanns en del fäladsmark mellan gården och ned mot statens järnväg ~~gata~~ eller södra stambanan. Vid anläggningen av järnvägen Eslöv-Kristianstad kom denna att passera genom en del av Kastberga och Kastberga blev den första stationen närmast Eslöv.

Nu passerar busslinjen Håör-Eslöv genom Kastberga, så det har ingen brist på kommunikationsmedel och dess närhet till Eslöv, gör att det

har ett mycket centralt läge.

För omkring ett tiotal år sedan bytte egendomen ägare därigenom att baron Wrede bytade bort gården mot en större fastighet i Lund tillhörig kapten P.G.Sjöwall.

I och med dennes övertagande av gården kan man säga att det svartaste bladet i Malmöhus Läns egnahemsrörelses historia blev skriven. Sedan först själva huvudgården dels blivit styckad och dels försåld, skövlades den vackra skogen (till stor del bestående av ekskog) både på mogen och mindre skog, så att endast stubbarna och ~~XXXXXX~~ ett och annat träd blev stående. Marken var sank, stenbunden och mycket vattensjuk, varför den ej alls lämpade sig för odling, men det oaktat ansåg ägaren kapten Sjöwall, som köpt gården i spekulationssyfte att denna jord skulle vara lämplig att utstycka till egnahem, vilket den också blev. Egnahem växte upp såsom svampar ur jorden och där förut skogen varit allena härskande ~~XXXXXX~~ blev det med ens tätbebyggt. Från mitt hem har vi en ganska god utsikt åt Kastberghället, särskilt slottet, ~~XX~~ som ligger nästan mitt för mitt hem är mycket väl synligt, men där förut skogen tyckts stå såsom en skyddande mur synes nu de nybyggda egnahemmen.

Av dessa egnahem, som ~~knix~~ till störsts delen anlagts på den skövlade skogsmarken, har nästan ingenting odlats, utan nu ligger där endast en del i ett flertal fall illa uppförda hus, som till en del står öde.

Flera av dessa ha redan bytt ägare flera gånger och det har varit mycket tvivelaktiga existenser, som beretts tillfällig bostad på detta sätt, ty i de flesta fall ha de varit alldeles utblottade när de flyttat dit. Följden av detta elände har varit att flera vräkningar ha företagits och ofta ha de utblottade familjerna stått fullständigt på bar backe. Vid en i höstas företagen vräkning kom en familj med sex barn till V. Sallerups kommundgård i det mest utarmade och eländiga skick. Det första föreståndarinnan fick göra var att bada dem allesammen, ty eljest hade de förstört huset med ohyra.

Hur egnahemsnämnden har kunnat tillstyrka inköpet av den odugliga jorden till de oskäligen priser, som betalats är en fullkomlig gåta, ty den är nästan värdelös och detta är en sak, som även icke sakkunniga förstå. De förluster, som tillfogats staten och även de av egnahemsinnehavarna, som haft en liten sparad slant ha varit betydliga, varför missnöjet både hos dem, som blivit lurade, och den allmänhet, som varit vittne till den skandalösa affären är mera än berättigad.

De talrika målen mot kapten Sjövall och missnöjda "egnehemmare", som de kallas på dialektspråket ha därför varit ganska talrika.

Ett flertal möten i frågan ha också hållits och resolutioner har avsänts till regering och riksdag för att få hjälp, men dessa ha ej blivit tillräckligt beaktade. Dock lär en av de sakkuniga herrarna ha blivit skild från sin befattning, såsom varande icke lämplig för uppdraget. Såsom en egendomlighet kan nämnas att det var ej långt från Kastberga den bekanta Tullbergska rörelsen på 1860-talet hade sitt säte. I detta fallet var det bönderna, som ville friköpa sina gårdar, men i egenhemsrörelsen har denna önskan ~~tillmötes~~ blivit tillmötesgången och dock ~~fix~~ blev resultatet genom dålig ledning det sämsta tänkbara för staten och köparna medan ~~skördade dubbel vinst. Tyckligtvis tycks staten ha fått upp ögonen för~~ *Säljmes* ~~skördade dubbel vinst. Tyckligtvis tycks staten ha fått upp ögonen för~~ ~~geschäftet så antagligen kommer det ej att upprepas.~~
